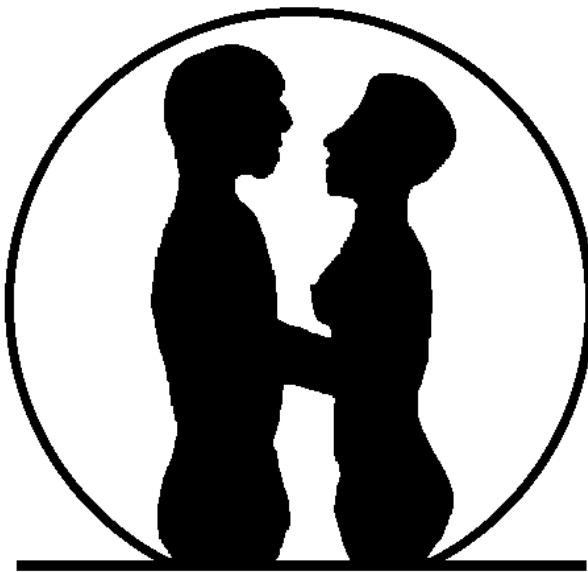

SIDA nin unil li tien ma u la cuo wo

Migengenm

SIDA nin unil li tien ma u la cuo wo

(Le SIDA et comment l'éviter)

Texte traduit et adapté par l'équipe gangam
Mèdjokbo GNOIRE et André LAMBONI

Avec l'assistance technique et financière de SIL

Association pour la Traduction, l'Alphabétisation et le
Développement Communautaire (ATADEC)

1ère édition, 3ème trimestre, 300 exemplaires

© 2013 SIL Togo et ATADEC

Ce livre est une adaptation de deux livres ensemble :

Publié à l'origine en forme de calendrier par SIL, Burkina Faso, 1992, et
reproduit avec autorisation : "Le SIDA et comment l'éviter" (pages 4-15)
**Cette édition publiée en Grande Bretagne, 1999 par Wycliffe Associates
Copyright (C) 1999, WA (UK)

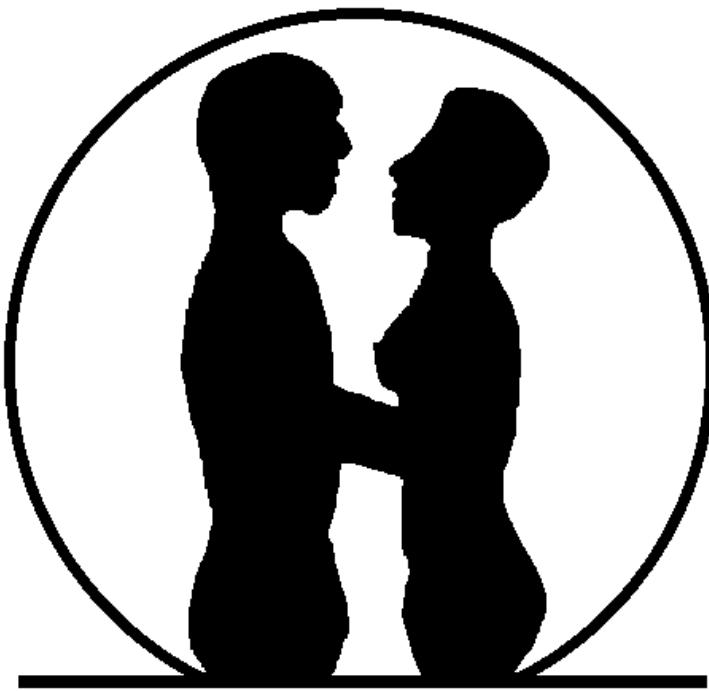
(Pages 16-22) Texte : adapté de « Qu'est-ce que le SIDA? » avec
l'autorisation du « Comité de lutte contre le SIDA », Metet Hospital,

B.P. 5, Mbalmayo, Cameroun

Illust. : MBANJI Bawe Ernest - p.16, 17, 20 - © SIL Cameroun, 2004

**Ce document est de la série de Livres modèles produits par
WA(UK), 7, Conwy Street, Rhyl, Denbighshire, LL18 3ET, UK

Ujε n̄ li pε upiibaab bo, uppii m̄ n̄ li pε
ujebaab bo ŋ̄c kí fre kí pien ijεnwiεnporke.

Ma n̄ tuo! N ȶm̄be n p̄e wà bo, ma yíe nle!

A teh ba sɔ, ki duɔndeh nin bipiib bii
ki duɔndeh nin bijɛb fenfɛnm-i?

La sunde kí ye SIDA bre.

SIDA yé iwién
yà bre cœen nε.

La cère wo
ní cuo ηε!

SIDA yé iwién
yà ηa mɔn ki
jèndeh binib
ki gbiekeh nε.

La cère wo
ní cuo ηε!

Uba ɳa laan laa' SIDA ya ɳɔke.

Upiitenpung wà bun SIDA li
fre kí puon u'buk SIDA.

SIDA puonh nin misem ne. Nen bo la
cère sin nin uba n̄ taan ponkuokaaku
ki la taan pencoke ke mo.

La fenge men binib
bà bun SIDA.

Unil wà bun SIDA li
fre kí puon ñε iwién
nnó kí ñε a duɔn' nin
wɔ bii u'sem cuuke'
a'yaam ni la, nε (tεn
linel ya bùol).

A li fre kí taan kí ji nin SIDA ḥmōbe
unil wà iwien nn̄o ḥa n̄ puore ḥε.

Tipunsɔrt li fre kí pien ijenwiɛn yà
puonh nin SIDA la cuo ŋɛ isen iba ni,
ama tà ŋmɔbe dum ki tì gben'.

Bijεbe! Bipibε! Liike mεn ni'yul bo!

Li ȱm̥be mεn miyεnfuom ujε nin
upii ya dučnm ya sεn ni!

Li ɳmɔbe mən mitetem mà mɔn lidencenl ni!

SIDA YÉ BA ?

SIDA yé iwiēnbiere yà kuuleh tibonmɔnmɔnt tà te ti'gbenent ni ki toreh te tí li te laanfie nno ne.

Iwiēn nno coh mile bo?

Isen inan ne li fre kí cère SIDA n̄ cuo unil:

1. Ujé nin upii ya duɔnm ya bùol.

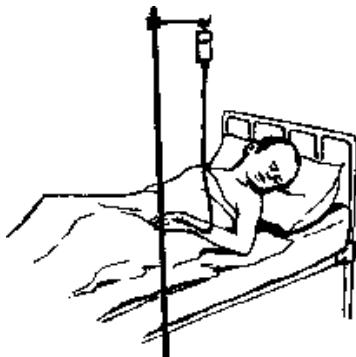
A duɔn' nin unil SIDA ŋmɔbe wɔ la, SIDA li cuo ŋe ne.

SIDA puonh kí ñe bijeb nin bipiib bà duɔndeh nin tɔb ŋɔ SIDA ŋmɔbe bi'ni uba ka taa' niba ki plin' bi'jenwent bo ne. Ijenwientɔ mɔ puonh nno ne (yin si: cenkonga nin babasi).

2. Kí ñe misem ya bùol.

 SIDA li fre kí cuo unil kí ñe:

- Bi taa' unil wà SIDA ŋmɔbe wɔ ya sən ki kuɔn unil wà SIDA ŋa ŋmɔbe wɔ la.
- Nibonn jie' bii nì cɔke' SIDA ŋmɔbe unil wà, ki jie' bii nì cɔke' unil wà SIDA ŋa ŋmɔbe wɔ la, tən: (ikpelpien bii dɔktiɛpien bii biliere bii kiponk bii kijuk...).
- A mièkeh SIDA ŋmɔbe unil wà ya səm bii tibont tà SIDA ŋmɔbe unil wà ya səm te tu'bo ka liike' a'yul bo la.

3. Upii punbe' la u li fre kí puon ubuk SIDA ya wiен u punbe' uyo wà bii u'mamaayo.

4. Mimerbiim.

Upii wà SIDA յmobe wɔ li fre kí puon u'buk SIDA kí ñe u յaandeh kè ma nnɔ.

Bi li tien mila kí bende kí ye SIDA յmobe unil-i?

SIDA յa cinbe ki յmobe kudièku kùa wɔngeh u coh ma bo. Ama bi sekn' ki laa' tidier tuu ni tule uyo wà la, bi li fre kí maale kí ye nba la, nì yé SIDA ne. Tun si:

- Kí li piëh kí tì gëbre uñmaal
- Kí kuore kí tì kende
- Fiiba ñ cuo յe kí tì gëbre uñmaal
- Kujiinciènku
- Kunénku kùa յa gbendeh kí kí tì gëbre uñmaal

Tidier nnɔ te ka gbendeh bii tì tuu ki teh ki lereh la, døktie li fre kí ye bë ñ fiin a'sem kí nuun tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wiен nnɔ.

Tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wiëñ nnɔ̄ kɔ̄n’ unil ya gbènènt ni la, nì li wuɔke kí kpaan mila ñɔ̄ kí yaan be ñ bende kí ye iwiëñ nnɔ̄ te u’gbèn ni?

Nì cinh ijmaale iluob (6) ya sesieke ne nin ibin piik (10) ya sesieke. Nì cuo’ unil wà la, bi li fre kí li likeh udaan ten u faa ne, ama bi fiin’ u’sem dɔ̄ktie ni la, bi li le tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA nnɔ̄ mi’ni.

Nin ba laan lenh u’bo tidier tà wɔ̄ngeh SIDA coh ma bo ma ke nnɔ̄, u ji bre ne, kime u li fre kí puon tibonfuobt tà bre ki dienh iwiëñ nnɔ̄ binitɔ̄b; nì tuore’ ki likeh binib bà duɔ̄ndeh nin tɔ̄b ne.

Ti li tien mila tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wiëñ nnɔ̄ la puore te?

Haali nin fenfennɔ̄ ngofii wà li pien SIDA la cuo bii iñɔ̄ke yà li fre kí buu SIDA ya wiëñ ña laan te. Iñɔ̄ke iba ne te i’daaku faa cœen kí fre kí dingé iwiëñ nnɔ̄ ya faa bo, ama ka ñ fre kí buu yì.

Nà yé ti’bo tijekɔ̄nwent ki li pien iwiëñ nnɔ̄ ì la cuo te si:

- Kí minde ki la duɔ̄n nin je bii pii ki le ña laan kuɔ̄n’.
- Kí minde ki la kendeh a’ce bii a’po bo ki ñeh ki duɔ̄ndeh nin binitɔ̄b.

- Sin nin a'po bii a'ce baba ne li te.
- Li plilndeh men mupunsormu ño uje nin u'po ya buol SIDA la ñe uba kí puore tó.
- Kí daan lipencökl nin itenpel nin upunjie nin mikuom ño tiwent tà a taah ki sónh nnó ña tuore' ki ñen' tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wién nnó tu'bo. Li taah men tiwenfènt bii bi tuore' tiwent tà miñuntonm ni ki baa' miire pile (20) ki sónh.

SIDA ña coh kí ñe unil te ki te nin SIDA ñmøbe binib bà nnó bo.

- Na ñeh ti te tiñunsiidur bii tibinjudur.
- Ka ñeh ti taakeh ki jinh kisayiek kiba ni.
- Ka ñeh ni cuo' tób ya nuç la.
- Ka ñeh ni taakeh ki sónh la.
- Ka ñeh iduun ya kerm.
- Ka ñeh ñinsent tén: (unil muore' u'tó ya ñóbu bó la, bii upii jindeh u'buk ki muoreh la,).
- Ka ñeh á ñen misém kí de doktiéden (ní yé bi taa' tiwent tà yé tifént bii bi tuore' tà ne ki ñen' la).
- Ka ñeh ni taakeh ki guoh tikpelcebaabt ki lebreh.
- Ka ñeh ni taakeh ki duondéh gadobaab bii kukagbónbaabku bo.

Ti li fre kí bende unil wà bun SIDA ya wiën-ii?

Hunhun! Ta n̄ fre kí bende.

Unil li fre kí li ŋmɔbe tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wiën nn̄ ka bən, kime iwien nn̄ li fre kí cin nè n̄ baa ijmaale bii ibin. Tidier tà wɔngeh ki teh unil wuɔ bun n̄ ja te ma nn̄, u li fre kí taa kí puon unitɔ ki bən ki teh u faa n̄.

**Tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wiën te
ti'gbən ni la, ti li ŋmɔbe nilə tetem-i?**

- Bijəb bii bipiib bà bən ki ye tibonfuobt tà bre ki dienh SIDA ya wiën te bi'gbən ni nn̄ be n̄ nɪnde ki ji la duɔndeh nin nitɔb haali nin bikuum daali. Bi laa' ba n̄

fre kí nìnde la, bε nì tì nì plin mupunsormu kí yaan kí duɔn nin binibtɔ.

- Bà ñendeh bi'sen ki kuɔndeh binitɔb nnɔ nì daan.
- SIDA ŋmɔbe Upii wà la, wɔ nì ñikn ki ji la punbe, kime u maa' mubumu kobk la, piŋun ne li kpo nin SIDA ya wiɛn. U punbe' la, wɔ nì tɔke dɔktiɛ wà likeh wɔ.

Ti li ŋmɔbe mile tetem ne nin SIDA ŋmɔbe binib bà nnɔ?

- Ti la li fènge binib bà SIDA ŋmɔbe bε.
- Cère men minbi nin bɛn ya sesieke nì li te mɔnmɔnm mifuobm ni. Kime ni co kujɔtieku la, nà nì fre kí cère SIDA nì puore ŋɛ.
- La duɔn nin SIDA ŋmɔbe unil wà ka pii punsɔrku.
- La cère sin nin bɛn ya sɛm nì cuuke (kí ñe ipencɔke bii ikpelpien bii tiponkuokaar).

Binib bà SIDA ŋmɔbe bε nnɔ yé ti'ninjiɛb nin ti'ninsiɛb nɛ. Ti la wiɛnh bε men bε nì li te bi'baba bi se usensien wà nnɔ ni. Ti li likeh bε nɛ, ki li teh nà wɔngeh ki teh ti yíe bε.

Ti li tien mila kí jie SIDA u la yere kí gbe uŋendun ni?

- Ti li wɔkn ti'bumu ne mù li ŋuuke mu'ba ma bo uje nin upii ya duɔm ya sen ni.
- Ti'mo la kendeh ti'piikuɔn bo kí li ñɛh ki duɔndeh nin binitɔb saali bó.

**Achevé d'imprimer par AFASA
Dépôt légal N° 34 / MATDCL / Août 2013
B.P. 57, Kara – Togo**

Prix: 200 F CFA

UN LIVRE SHELL